

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Sigdes, Burs socken, Gotlands kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats med heldragen svart linje på bifogade karta, bilaga 2, som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält.

Reservatets namn skall vara *Sigdes*.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

<i>Namn</i>	Sigdes
<i>Kommun</i>	Gotland
<i>Län</i>	Gotland
<i>Natura 2000-beteckning</i>	-
<i>Lägesbeskrivning</i>	Ca 1,5 km nordväst om Burs kyrka (se översiktskartan, bilaga 1)
<i>Ekonomiska kartblad</i>	06J0c
<i>Fastigheter och ägare</i>	Burs Sigdes 1:50. Ägare: Bo Ulf Arvid Nilsson (1/2), Burs Sigdes 520, 623 49 Stånga Thomas Elof Eskil Stenman (1/2), Stenhammarsvägen 87, 531 56 Lidköping
<i>Areal</i>	Ca 17 hektar
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen i Gotlands län

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med bildandet av naturreservatet Sigdes är att bevara ett gammalt tallbestånd och att gynna arter som är knutna till gamla tallar. Området bedöms i nuläge inte vara i ett gynnsamt tillstånd. Ett av huvudsyftena med reservatsbildningen är därför att kunna genomföra nödvändiga skötselåtgärder för att återställa lämpliga livsmiljöer för den flora och fauna som är typisk för betespräglade tallskogar på sandig mark. Strukturer som död ved och gamla spärrgreniga träd i solbelyst läge ska förekomma i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet, och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Det aktuella skogsområdet utgörs av gammal tallskog på sandig mark. Trädskiktet domineras av spärrgreniga tallar i åldersklassen 150 – 250 år. Området har inte utsatts för moderna skogsbruksmetoder utan har förr i tiden skötts genom bete och plockhuggning av ved. Området har nu under många år lämnats orört och vuxit igen.

Områdets naturvärden är knutna till trädskiktet. På de gamla tallarna hittas spår av sällsynta insekter och bohål av hackspettar i av talticka rötade träd. Naturskogselement som lågor, torrakor, rotvältor och gamla spärrgreniga träd förekommer spridd i hela området. Naturvärdena i området är i hög grad beroende av skötsel i form av röjning och bete och naturreservat bedöms därför utgöra en lämplig skyddsform trots områdets relativt ringa storlek.

Skogen i naturreservatet Sigdes utgörs uteslutande av så kallad värdekärna, dvs. skog med höga naturvärden. Sigdes är en representativ rest av en förr mycket vanligare skogstyp på södra Gotland. Området bedöms i hävdad tillstånd kunna fungera som besöksplats för allmänheten.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom reservatet

- uppföra byggnad eller anläggning,
- anlägga vägar,
- dra fram mark- eller luftledning,
- anordna upplag,
- gräva, schakta, fylla ut, spränga eller på annat sätt skada mark,
- dika eller dämna,
- avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd,
- upparbeta eller bortföra levande eller dött träd,
- tillföra växtnäringsämne eller använda kemiskt bekämpningsmedel,
- föra motordrivet fordon,
- stödutfodra betesdjur.

Utan hinder av dessa föreskrifter får förvaltaren vidta eller låta vidta de skötselåtgärder som anges i bifogad skötselplan, bilaga 3.

Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet inom naturreservatet skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

- att reservatsgränsen röjs och markeras,
- att skyltar med information om reservatet sätts upp,
- att parkeringsplats, vandringsled eller stig anläggs,
- att röjning, gallring och bete sker i enlighet med vad som anges i skötselplanen, bilaga 3,
- att undersökningar genomförs av områdets mark- och vattenförhållanden samt djur- och växtliv.

Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om allmänhetens rätt att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- skada levande eller dött träd.

FASTSTÄLLELSE AV SKÖTSELPLAN

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

ÄRENDETS BEREDNING

Områdets naturvärden upptäcktes i samband med skogsbruksplanläggning i augusti 2005. Första kontakter med markägaren angående områdesskydd togs under 2005 och förnyade diskussioner togs upp i december 2007. Överenskommelse om ekonomisk ersättning för det intrång som reservatsbestämmelserna innebär har träffats med markägarna i november 2008. Värdering har gjorts av Forum Fastighetsekonomi AB i juni 2008.

Ett förslag till beslut om bildande av ett naturreservat med tillhörande skötselplan utarbetades av Länsstyrelsen i oktober 2008 och överlämnades till markägarna den 27 oktober 2008.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Marianne Samuelsson. Naturvårdshandläggare Fabian Mebus föredrog ärendet.

Marianne Samuelsson

Fabian Mebus

BILAGOR

1. Översiktskarta
2. Reservatets avgränsning
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

2008-12-08

Dnr 511-341-08

Naturvårdsverket
106 48 STOCKHOLM

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 STOCKHOLM

Gotlands kommun
621 81 VISBY

Gotlands kommun
Stadsarkitektkontoret
621 81 VISBY

Lantmäterimyndigheten i Gotlands län
Artillerigatan 2 B
621 45 VISBY

Bo Ulf Arvid Nilsson
Burs Sigdes 520
623 49 Stånga

Thomas Elof Eskil Stenman
Stenhammarsvägen 87
531 56 Lidköping

Bilaga 1

Översiktskarta
Skala 1: 50 000

Bilaga 2

Reservatets avgränsning
Skala 1:10 000

Skötselplan

för naturreservatet Sigdes

Beskrivning av området

Allmänt

Naturreservatet Sigdes utgörs av ett skogsskifte som domineras av gamla spärrgreniga tallar i åldersklassen 150 – 200 år. Området är kraftigt igenväxt med buskar, framförallt brakved, som inom stora delar av reservatet bildar en 3-4 meter hög, tät vägg. De gamla tallarna står relativt glest och har sannolikt vuxit upp i ett betat landskap.

Geologi och Hydrologi

Området är plant och ligger på en höjd av ca 18 meter över havet. Underlaget utgörs av svallsediment (kalkfattig sand). Sanden har svallats till vallar som framträder i form av ca 1 meter höga, avlånga upphöjningar. I de mellanliggande sänkorna samlas under vinter och vår stillastående vatten, vilket gör att området under dessa årstider förvandlas till en mosaik av blöta och torra partier. På grund av det täta buskskiktet är det dock svårt att få en heltäckande överblick av områdets geologiska formationer. Hydrologin inom reservatet förefaller relativt opåverkad men det finns grunda, handgrävda diken på angränsande fastigheter.

Vegetation

Vegetationen i reservatet Sigdes är relativt artfattig. Trädskiktet domineras helt och hållet av tall. Här och var finns enstaka granar och en och annan björk. Det täta buskskiktet består av brakved och ene. Fältskiktet är typiskt för kalkfattig, sandig skogsmark och domineras av arter som ljung, blåbär och örnbräken. I de fuktiga sänkorna har fältskiktet skuggats ut av brakveden.

Natur-, kultur- och sociala värden

Grov gammal tall med pansarbark

Naturvärden i reservatet är i första hand knutna till de gamla tallarna. Många av tallarna är i 200 års åldern men enskilda individer kan vara betydligt äldre. Träden är spärrgreniga och har så kallad pansarbark. På sandvallarna finns också ett antal tallar som är riktigt grova och högvuxna. I några av tallarna har kläckhål av svart praktbagge och reliktböck hittats. Som de flesta andra sällsynta insektsarter som lever på gamla tallar och död ved av tall trivs dessa skalbaggar i solbelysta, varma miljöer. De missgynnas därför av den starka igenväxning som skett i området.

Eftersom ett av målen

med reservatsbildningen är att genom röjningar och hävd återskapa en betespräglad, gles gammelskog förväntas Sigdes i framtiden utgöra ett värdefullt område för bark- och vedlevande insekter. Gamla tallekosystem på sandiga marker är generellt sett också mycket artrika marksvampsmiljöer. Dagens igenväxta miljö i Sigdes är dock inte gynnsam för marksvampar men mycel av många arter kan finnas kvar i jorden.

I sitt nuvarande skick är Sigdes ett för allmänheten helt otillgängligt område. I ett hävdat tillstånd förväntas området dock ha höga sociala värden. Glesa, betespräglade tallskogar med riktigt gamla och grova träd är numera mycket sällsynta, speciellt på södra Gotland. Sigdes kan i framtiden utgöra ett representativt objekt av denna förr i tiden så vanliga naturtyp. Området ligger nära Burs samhälle och landsvägen och kan lätt göras tillgängligt för allmänheten.

Inom reservatet finns inga kända kulturlämningar.

2007-12-08

Dnr 511-341-08

OVAN & NEDAN: Gamla spärrgreniga tallar med kraftig underväxt av brakved och ene

Historisk och nuvarande markanvändning

Ur flygbilder från 1930-talet (se nedan) framgår att trädskiktet i naturreservatet Sigdes var luckigt och glesare än idag. Enligt markägarens egna uppgifter har området betats med nötkreatur fram till omkring 1975 och vid flera ställen hittas idag fortfarande stängselrester (framförallt taggtråd) i marken. Sannolikt fanns det ingen eller endast mycket lite brakved och lövsly i området så länge bete pågick, utan buskskiktet präglades av solitära enbuskar.

Sigdes har nu lämnats orört i minst 30 år och på grund av det täta buskskiktet är framkomligheten mycket begränsad inom stora delar av området. På senare år har en granne till markägarna huggit enestör i den östra delen av området som gränsar till planteringen. I övrigt har ingen verksamhet förekommit.

Sigdes med omgivningar på den ekonomiska kartan från 1939-40 (flygfotograferingen gjord 1933-34). Åkermark är markerad med gul.

Byggnader och anläggningar

Inga byggnader eller anläggningar finns i reservatet.

Tillgänglighet

Området ligger ca 80 meter från landsvägen mellan Burs och Stånga/Lye mitt emot gården Allmunde och kan enkelt nås till fots.

Anordningar för besökare och information

För närvarande finns inga anordningar.

Flygbild över Sigdes från våren 2007. De stora trädkronorna av gammeltallarna i området kan tydligt urskiljas från omgivningen.

Riktlinjer för den framtida skötseln av naturreservatet

Förvaltning

Länsstyrelsen i Gotlands län skall svara för förvaltningen av reservatet.

Markering av reservatets gräns

Reservatsgränsen skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (Naturvårdsverkets handbok "Att skylta skyddad natur", s 88-101). Gränsmärkningen skall utföras av Lantmäterimyndigheten.

Bevarandeåtgärder

Området är i akut behov av naturvårdande skötsel, både för att bevara och utveckla naturvärden och för att öka tillgängligheten och därmed områdets sociala värden.

Området bör stängslas in och betas med lättare nötkreatur eller lamm. I stort sett all brakved bör röjas bort och eldas upp. Det är i dagsläge svårt att avgöra om även trädskiktet är i behov av åtgärder, men förmodligen finns det mindre områden där ett yngre trädskikt av tall bör glesas ut något. Eftersom merparten av träden är mycket gamla är det dock viktigt att spara så många yngre träd som möjligt för att säkra trädkontinuiteten i området. Alla gamla träd och all död ved ska sparas.

Målet med bevarandeåtgärderna är att återskapa en betespräglad tallskog med ett luckigt och olikåldrigt trädskikt och ett glest buskskikt dominerat av ene. Inslaget av död ved och riktigt gamla, spärrgreniga träd ska vara påtagligt.

Tillgänglighet och anordning för besökare

Röjningen kommer att öka tillgängligheten i själva området. Efter röjningarna bör det vara lätt för besökare att kunna röra och orientera sig i reservatet.

En parkeringsplats bör anläggas intill landsvägen och en markerad stig till reservatsgränsen anläggas.

Besökaren skall få information om reservatets naturvärden och gällande bestämmelser för allmänheten på informationstavlor som sätts upp vid parkeringsplatsen. Armerad plastskylt i storlek A2 med information om reservatet tas fram av Länsstyrelsen.

Tillsyn

Länsstyrelsens ambulerande tillsynsman svarar för tillsynen av reservatet.

Dokumentation och uppföljning

Dokumentation och övervakning skall ske i enlighet med det program som beskrivs i Naturvårdsverkets rapport "Uppföljning av Natura 2000 i Sverige".

Källor

- Naturvårdsverket. 2003. Bildande och förvaltning av naturreservat. Handbok.
Naturvårdsverket. 2003. Att skylta skyddad natur – en vägledning om skyltar, foldrar, vägvisning, gränsmarkering och Internet.
Naturvårdsverket. 2004. Uppföljning av Natura 2000 i Sverige. Uppföljning av habitat och arter i Habitatdirektivet samt arter i Fågeldirektivet.

Hur man överklagar hos regeringen

Om Ni är missnöjd med Länsstyrelsens beslut, kan Ni överklaga detta hos regeringen, Miljödepartementet.

Det gör Ni genom att i brev till regeringen

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och
- redogöra för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Brevet skall lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer är:

Länsstyrelsen i Gotlands län
621 85 Visby
tel 0498-29 21 00

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev *inom tre veckor från den dag Ni fick beslutet*, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Om något är oklart, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.